

Правилник за десетаре, 1934.

Садржај

I Отсек

Опште одредбе

II Отсек

Надзор пруге

III Отсек

Обавештење о саобраћају возова

IV Отсек

Надзор при саобраћају возова

V Отсек

Ванредни догађаји

VI Отсек

Вожња радничких колица и дрезина

VII Отсек

Саобраћај на двоколосечним пругама

VIII Отсек

Затварање колосека

IX Отсек

Одржавање пруге

X Отсек

Прелазна наређења

656.2/492.1)
1060.13)

НИЦЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Број **9**

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕСЕТАРЕ

~~Министарство
Бр. 3956~~

ВАЖИ ОД 1 МАРТА 1934 ГОДИНЕ

Г. д. бр. 49791 33

1934

Уведено у инвентар бр. 1930 (4)

1 јануара 1942

Београд.

Број **9**

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕСЕТАРЕ

ВАЖИ ОД 1 МАРТА 1934 ГОД.

Г. д. бр. 49791/33

1934

Редни број	Према решењу		Допуњује се — исправља — у овом Правилнику члан	Допуна — исправ- ка — оштампана у Служб. новинама Д. С. У. (број и датум)
	Г. д. бр.	датум		

III ОТСЕК

Обавештење о саобраћају возова

Страна

- Чл. 16 — Објављивање редовних и ванредних возова пружном особљу и објављивање о изостајању возова 23

IV ОТСЕК

Надзор при саобраћају возова

- Чл. 17 — Сигнална средства 24
 „ 18 — Руковање сталним сигналимa 25
 „ 19 — Руковање апаратима електричног звона и употреба сигнала електричним звоном, од стране десетара 25
 „ 20 — Општи појам о саобраћају возова 26
 „ 21 — Поступак при саобраћају возова и посматрање воза при његову проласку 27
 „ 22 — Употреба сигнала при саобраћају возова. Заустављање воза на отвореној прузи. Заштићавање заустављеног воза на отвореној прузи; продужење вожње. Поступак када воз не може да одржи прописано време вожње. Помоћне локомотиве и возови, начин и средство за тражење помоћи. Поступак ако воз, који је тражио помоћ, може наставити вожњу, пре него што је стигла помоћна локомотива 28

V ОТСЕК

Ванредни догађаји

- Чл. 23 — Опште одредбе. Удеси 28
 „ 24 — Поступак за време олује, јаке кише, провале облака, поплаве, одроњавања земље или стена, земљотреса итд. 30
 „ 25 — Поступак за време падања снега и вејавица. Лед на шинама 32
 „ 26 — Поступак кад возила одбегну, или када се од воза, за време вожње, откину 34
 „ 27 — Опште мере за безбедност саобраћаја 34

VI ОТСЕК

Вожња радничких колица и дрезина

- Чл. 28 — Циљ вожње радничких колица, водство и пратња, услови за вожњу, опрема, саобраћај по прузи и када су натоварена експлозивом или муницијом, и осигурање радничких колица 36

Страна

- Чл. 29 — Вожња ручних дрезина и других сличних возила. Одредбе о употреби и руковању моторних дрезина и пружних аутомобила. Лаке и тешке моторне дрезине, и лаки и тешки пружни аутомобили 36

VII ОТСЕК

Саобраћај на двоколосечним пругама

- Чл. 30 — Опште одредбе. Предвиђена и непредвиђена вожња по неправилном колосеку 36

VIII ОТСЕК

Затварање колосека

- Чл. 31 — Појам затварања колосека. Предвиђено и непредвиђено затварање колосека. Мере безбедности за време док је колосек затворен 37

IX ОТСЕК

Одржавање пруге

- Чл. 32 — Општи преглед стања пруге 37
 „ 33 — Одржавање доњег строја 38
 „ 34 — Одржавање горњег строја 40
 „ 35 — Поступак при извршењу радова 44
 „ 36 — Надзор над радницима и пословима 45

X ОТСЕК

Прелазна наређења

- Чл. 37 — Полагање испита предрадника за десетара 47
 Завршна одредба 47

Прилози

ПРАВИЛНИК ЗА ДЕСЕТАРЕ

І ОТСЕК

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Општа напомена

1 — Пошто по „Уредби о разврставању звања званичника І и ІІ категорије и служитеља“, није предвиђено звање „десетар пруге“, него само звање „десетар“, да не би било забуне, треба под звањем „десетар“ у овоме Правилнику, подразумевати „десетар пруге“.

2 — Све одредбе, које прописује „Правилник за чуваре пруге бр. 10“, уколико то овим Правилником није друкчије прописано, важе и за десетаре. Зато сваки десетар мора добро да зна све одредбе које су унете у „Правилник за чуваре пруге бр. 10“, уколико исте нису уведене у овај Правилник.

Члан 2

Појам звања „десетар (пруге)“

1 — Десетарем сматра се сваки онај железнички службеник, који је испунио услове члана 3 овога Пра-

вилника, и који је положио све испите за чувара пруге и десетара, прописане Правилником о полагању стручних испита, па је као такав, постављен за десетара.

2 — Десетар на додељеном му делу пруге, врши све техничке и остале дужности у вези са одржавањем пруге, уколико је то овим Правилником прописано за десетаре, старајући се, у првом реду, да железничка пруга са свима својим постројењима, буде за саобраћај увек у исправном стању.

3 — Поред десетара о коме је напред речено, на местима где су чешћа и јача одроњавања или кретања земље и камена, постоји и нарочита врста десетара са називом „десетар косина“ (усека, падина), који поред чувара косина, надгледа опасна места у усецима (на падинама изнад пруге), и стара се, да са радницима благо-времено отклони узроке, који би, због одроњавања или кретања земље и камена, могли проузроковати неку сметњу, а тако исто се стара, да одмах отклања овакве сметње, ако су се већ догодиле.

Ако то редовна служба допушта, може се десетарима косина доделити мањи део пруге, на коме ће поред редовне дужности, вршити и дужност десетара.

4 — Сви десетари, према одредбама закона о железницама јавног саобраћаја, врше на своме делу пруге, поред редовне дужности, и железничко-полициску службу.

5 — Десетару може се, изузетно, доделити друга споредна дужност, али му се ова дужност може доделити само онда, када то допушта његова редовна дужност, и по нарочитом, претходном, одобрењу Обласне дирекције.

Члан 3

Услови за десетара

1 — Свако лице, које жели да постане десетар, мора да испуњава све услове, који су прописани Зако-

ном о државном саобраћајном особљу, и да поред другог познавања свих прописа, који се односе на ову службу, ову службу и практично добро познаје.

У погледу времена, колико треба, лице које жели да полаже испит за десетара, да проведе на пракси као радник у дружини и после испита за чувара пруге, важе све одредбе Правилника о полагању стручних испита. Тек пошто испуни све напред наведене услове и ако, по оцени претпостављених старешина, покаже способност која задовољава, може му се одобрити полагање испита у дане, које ће одређивати Обласне дирекције.

2 — Када лице, које жели полагати испит за десетара, испуни све напред поменуте услове, може по поднетој, својеручно написаној, молби, а по одобрењу Обласне дирекције, полагати испит. У молби треба означити кад је ступио у службу као радник и све доцније промене, из којих би се јасно видело, коју је све службу вршио, у ком својству и кад, као и кад је положио испит за чувара пруге и са каквим успехом. Ако је службеник имао прекида, треба и то означити са подацима, од кад је до кад прекид трајао.

Одлука о одобрењу полагања испита за десетара, као и дан и место, где ће кандидат полагати овај испит, саопштиће се кандидату, преко надлежне јединице.

3 — Испит ће десетар полагати према Правилнику о полагању стручних испита, и ако на испитима не покаже задовољавајући резултат, може испит само још једанпут поновити, у року предвиђеном истим Правилником.

Члан 4

Општи прописи

Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чувара пруге, важе и за десетаре. Према томе, и поучавања и пропитивања десетара, вршиће се у свему према одредбама напред поменутог Правилника.

Дужности десетара

1 — Дужности десетара јесу:

- а) да у првом реду, на додељеном му делу пруге, са радницима одржава у исправном стању, доњи и горњи строј постојеће пруге, као и све оне објекте, који су у вези са пругом, старајући се, да пруга са њеним постројењима буде увек способна за безбедан саобраћај. Тако исто, ако то затреба, дужан је десетар да са радницима изграђује и полаже нове колосеке, на додељеном му делу пруге;
- б) да код доњег строја, нарочито, пази на то, да планум пруге, као и косине насипа и усека, буду увек у исправном стању;
- в) да са радницима марљиво чисти јаркове за одвод воде и да пази да не буду затрпани земљом, камењем, грањем, муљем и другим наносом. На ово треба обратити пажњу, нарочито, после киша и за време отапања снега;
- г) да са радницима, кад је то потребно, чисти корита река, канала и пропуста који имају везе са пругом, да би вода могла слободно отицати и да не штети пругу;
- д) да са радницима планира банкет пруге и застор на коме леже прагови;
- ђ) да са радницима марљиво чупа и чисти цбуње и крупан коров, који расте по застору и по банкету пруге, као и да потсеца дрвеће, које спречава запажање сталних сигнала. Траву која расте по застору и по банкету пруге, чистиће десетар са радницима у оној мери и онако, како се од Обласне дирекције нареди;
- е) да, зими, са радницима, чисти снег и лед са пруге, објеката и телеграфског и сигналног вода, уколико то смета саобраћају;
- ж) да пази и на телеграфско-телефонски вод и сигнална

постројења и да мање кварове, уколико може, са радницима отклања, према упутствима која ће добити од надзорника телеграфско-телефонског и сигналног вода;

- з) да пази на бранике, ако су му, изузетно, додељени;
- и) да пази на сигурност кретања возова и на давање сигнала уопште, и од стране возних службеника, а по потреби, да и сâм поставља и даје прописане сигнале;
- ј) да надгледа раднике при извршењу послова на своме делу пруге, и да пре почетка рада, ујутру, и пре почетка рада, после подне, прибележава раднике, који раде на његовом делу пруге, као и да се стара, да радници раде марљиво и да алат и материјал савесно искоришћују, само за одређене послове;
- к) да под упутством својих претпостављених, извршује са радницима и друге радове секције за одржавање пруге; и
- л) да, уколико му то редовна дужност допушта, а у отсуству чувара пруге, врши и све дужности чувара пруге. Али, ако је чувар пруге отсутан, а од послова чувара пруге зависи безбедност саобраћаја, дужан је десетар, да без одлагања, врши дужност чувара пруге. За мање важне послове, које је чувар пруге превидео или није извршио, мора десетар опоменути чувара пруге, да своју дужност изврши. Овакве примедбе, убележиће десетар, у Бележну књигу чувара пруге.

2 — Све штетне последице и недостатке, које десетар примети на прузи и објектима, на што, нарочито, треба да пази после временских непогода и удеса, дужан је да одмах оправи, са дружином која му је додељена. А ако није у стању да то уради сâм са дружином, дужан је да о томе најхитније обавести претпостављене.

3 — Десетар добија извршен део пруге, о коме се стара за исправност и безбедност саобраћаја по њему,

и на коме извршује потребне радове. На додељеном делу пруге, десетар је дужан да извршује све оне радове, који су прописани овим Правилником.

Дужину деонице десетара, одређује за сваког десетара Обласна дирекција, према месним приликама, терену, важности пруге и према броју возова. Дужина деонице десетара, ни у ком случају, не треба да пређе 10 километара, ако за то нема нарочитог оправдања. О деоби и дужини ових деоница, важи директива, коју прописује Генерална дирекција државних железница.

4 — Додељени део пруге, десетар је дужан, да једанпут недељно детаљно прегледа и да изврши потребно мерење колосека, бар на половини своје деонице.

Овај преглед и мерење, вршиће десетар првенствено у дане када дружине не раде, због празника, непогода, или из којих других разлога.

5 — За извршење радова по прузи, десетар добија потребан број радника, најмање онолико, колико је потребно да дигну једну шину, којих има на додељеном му делу пруге. О броју радника у дружини, одлучује секција, с обзиром на величину деонице, стање пруге, посла и друго.

6 — О сваком већем раду, а нарочито о оним радовима, код којих се кида колосек или који могу имати утицај на безбедан саобраћај, десетар је дужан, да благовремено извести и чувара пруге, у чијем се реону ради.

7 — Осим дужности предвиђених овим Правилником, могу старешине издавати десетару и друга писмена или усмена наређења за рад на прузи, која десетар мора да извршује, ако нису у супротности са безбедношћу саобраћаја.

Десетар ће, усмено или писмено, извештавати своје претпостављене старешине, о свима догађајима и о свему што је потребно, ради одржавања пруге и безбедног саобраћаја.

8 — Поред напред означених дужности, десетар је одговоран:

- а) за безбедност саобраћаја пругом, заједно са чуварем пруге, уколико је чувар пруге дужан да о томе води рачуна;
- б) за каквоћу, тачност и количину рада, који је са својом дружином извршио; и
- в) за личну безбедност дружинских радника, које има на раду, и док је радник на раду.

Члан 6

Старешине десетара

Старешине десетара јесу сва она лица, која су наведена у Правилнику за чуваре пруге, као старешине чувара пруге. Све оно, што је о старешинама у наведеном Правилнику поменуто за чуваре пруге, важи и за десетаре.

Члан 7

Службени закони, правилници, прописи и др.

1 — Сваки десетар добија при ступању на дужност:

- а) Закон о државном саобраћајном особљу;
- б) Закон о железницама јавног саобраћаја;
- в) Правилник за чуваре пруге;
- г) Правилник за десетаре;
- д) Сигнални правилник;
- ђ) Правилник о радницима државних саобраћајних установа;
- е) Упутство о полагању и одржавању горњег строја;
- ж) Пропис о чувању личне сигурности саобраћајних службеника;
- з) Пропис о поступању у случају изненадног оболења; и
- и) Пропис о поступању у случају пожара.

Поред напред наведеног, десетар добија и Извод из реда вожње, на његовом делу пруге, а између крајњих станица за његов део пруге, који се одмах замењује новим, чим се ред вожње на његовом делу пруге измени.

Осим тога десетар добија списак свих кривина, као и списак свих успона и падова, на његовом делу пруге, са назначењем километраже почетка и краја кривине (успона или пада) и полупречника кривине, односно промила за успоне или падове.

2 — Десетар је дужан да добро научи све предате му законе, правилнике, прописе, типове и др. уколико се односе на његову службу, и да по њима врши службу. За објашњење, ако му треба, обратиће се старешинама, јер разлог, да није разумео, неће му се примити за оправдање.

Тако исто, десетар је дужан да што чешће поучава оне чланове своје породице из оних дужности, које су им додељене, у смислу члана 20 Правилника за чуваре пруге, што важи и за чланове породице десетара.

Члан 8

Стан и намештај. Понашање десетара у стражари и ван стражаре. Држање домаћих животиња. Бесплатно добивање земљишта

1 — Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, важе у свему и за десетаре.

2 — Пошто се десетару често даје на руковање већа количина алата и материјала, потребно је доделити му и просторију, са затвором, за сигуран смештај алата и материјала.

Онде, где десетар има додељени му државни стан на прузи, ова просторија за смештај алата и материјала треба, по могућству, да је у близини стана десетара.

Ако десетар нема додељен државни стан, већ стањује у приватном стану, ван пруге, даће му се — сагра-

диће му се — на прузи потребна просторија са затвором, за сигуран смештај алата и материјала. У овом последњем случају, ова просторија треба да буде у близини ма које стражаре на прузи.

Члан 9

Снабдевање сигналним средствима, алатом, материјалом и службеним оделом

1 — Сваки десетар добија за вршење службе, а при ступању на дужност, сва потребна сигнална средства, алат и материјал.

Од сигналних средстава добија сва она сигнална средства, која су наведена у члану 17 овога Правилника.

Од алата добија за радове на одржавању пруге, и то по више комада: лопата, ашова, пијукова, подбијача, дексла за прагове, полуга за померање (рукање) колосека, рачвастих полуга за вађење ексера из прагова, чекића за колосек, кључева за завртње, кључева за тирфоне, бургија за колосек, вила за просејавање и купљење застора од туцаника, грабуља, дизача за колосек, размерника за колосек, либела (равњача) за колосек, ручних дрвених или гвоздених колица са једним точком, дрвених лопата за чишћење снега, стругалака за лед по шинама итд., а тако исто добија, бар по један комад: француски кључ за разне завртње, косу и срп за кошење корова и веће траве, ручну тестеру за сечење грана, које затварају слободан профил пруге или сметају телеграфско-телефонском и сигналном воду, секиру за сечење жбуња, једну траку за мерење, најмање 10 м дужине итд., а по потреби добија и машину за сечење шина са више тестерица, машину за бушење шина са више разних бургија, машину за кривљење шина итд.

Број онога алата, који се даје десетару у већем броју, одређиваће секција, с обзиром на дужину десе-

тарске деонице, терен и број запослених радника у десетарској дружини.

Сваки десетар, добије и по једна радничка колица (возна колица, вагонет), за пренашање потребног алата и материјала по прузи, као и за превоз радника и других службених лица.

Од материјала добија за радове на одржавању пруге: туцаник или шљунак, сложен у депонијама, за потребу додавања на прузи; потребну количину прагова оне врсте које има у колосеку, а за замену дотрајалих; скретнице и шине за резерву и замену дотрајалих или оштећених, са одговарајућом количином сваке врсте ситног прибора (ексера, тирфона, завртњева, Гроверових или сличних прстенова, плочица, везица и других гвоздених делова); као и комад жице, за оправку телеграфског и сигналног вода. Ситан гвоздени прибор, који се врло често и лако штети, треба десетар да има у довољној количини у резерви.

Приликом давања гвозденог материјала десетару, треба водити рачуна, да буде онога типа, који се на дотичном делу пруге налази у колосеку.

Даље, од материјала десетар добија: тер (катран) за терисање прагова и заглавица, мазиво за завртње и за радничка колица, уље, петролеум и фитиљ за сигналне светиљке итд.

Десетар је дужан, да направи већи број заглавица од тврдог дрвета, које ће, пре употребе, умочити у тер, а дрво за заглавице добиће од надзорника пруге, обично од бољих храстових прагова, који су избачени из колосека.

2 — За одбрану стражаре и магацина на прузи, за случај пожара, десетар ће, по могућству, добити ватрогасну спрему, коју ће сместити у дотичној стражари или магацину.

3 — О примљеним стварима, десетар ће водити књигу (Види Прилог I), у коју ће бележити посебно инвентарске предмете, а посебно материјал. За ово може

десетар добити и две посебне књиге. Оне ствари које десетар доцније добије, накнадно ће уписати у књигу.

4 — Десетар је одговоран за све предате му ствари (сигнална средства, алат, материјал, мазиво, гориво) и у погледу количине и у погледу њихова одржавања. Уколико од добијенога потроши или изда за службену потребу, пријавиће то надзорнику пруге, ради расходања и попуне стања уписаног у десетарској књизи. Тако исто сваки квар на добијеним сигналним средствима или на алату, пријавиће десетар надзорнику пруге, који је дужан да му попуни — замени број оштећених или дотрајалих сигналних средстава или алата, па ако је оштећење настало нечијим немаром или непажњом, настаће да се наплати од одговорног лица.

5 — При ступању на службу, десетар добија службено одело или новчану помоћ за одело, како је то Правилником о службеном оделу прописано. За време службе, десетар мора увек носити службено одело, које мора пристојно и чисто одржавати.

Члан 10

Забрана напуштања повереног дела пруге и замена

1 — У времену предвиђеном за рад на прузи, строго је забрањено десетару, да без службене потребе, напусти поверени му део пруге. Поверени део пруге може десетар да напусти, само по одобрењу свога старешине, и то никако пре, док му се не одреди замена, и док овоме не преда службу у реду.

За време одмора, на 6 сати пре наступања на службу, не сме се десетар уопште удаљити изван свога реона, и за ово време има се одмарати. А за остало време одмора може се удаљити ван свога реона, само по претходном одобрењу старешине.

2 — При узајамној предаји дужности, десетар и његов заменик, дужни су, да један другоме саопште све

што треба са обзиром на службу, а нарочито један друге да скрену пажњу на мане по прузи које треба отклонити, и на возове који се очекују.

Потребна сигнална средства, алат и материјал, предаће један друге по списку, у коме ће се назначити да ли је дужност предата у реду, или ако није, у чему је недостатак. Ово ће оба десетара потврдити својим потписима, означајући и време предаје дужности.

Овој примо-предаји дужности, мора присуствовати надзорник пруге или његов заступник, и они ће доставити секцији, ако би при предаји дужности било неких недостатака или неправилности.

3 — Ако се десетар разболи за време службе, или, ако због болести не може да наступи на дужност, поступиће онако, како је то назначено у Правилнику за чуваре пруге.

Члан 11

Одговорност за рад и за личну безбедност радника

1 — За рад на прузи и личну безбедност радника, док су на раду на прузи у десетарској дружини, одговоран је десетар, зато сви радници, морају безусловно да извршују сва наређења свога десетара.

2 — Десетар је дужан, да достави претпостављеном старешини сваког оног радника из држине, који одређени му посао не врши са вољом, добро и како му је наређено.

Раднике које буне друге раднике, као и раднике који одрекну послушност, десетар ће одмах уклонити са посла, и о томе ће известити старешину.

3 — Пијани се радници не смеју пустити да раде, њих ће десетар, уз припомоћ осталих трезвених радника, уклонити са пруге. Лица која су наклонјена пићу, уопште се не смеју узети за раднике.

4 — Чим се воз приближи месту рада, дружински радници дужни су, да се одмах уклоне са колосека и да се довољно одмакну од колосека. На двоколосечним и паралелним пругама, радници се не смеју задржавати између колосека, већ чим примете да се воз приближује, морају се склонити на довољном отстојању изван свих колосека.

5 — При проласку воза, пошто су се склонили на довољном отстојању од колосека, радници треба да стоје мирно и да избегавају кретање, да кретањем не би довели у забуну возне службенике или путнике.

6 — За време маневрисања возова на магацинском и другим колосецима у станици, радници се не смеју задржавати између колосека и објеката. Тако исто, не смеју радници пролазити између појединих раздвојених (размакнутих) кола, ако се на томе колосеку врши маневра, а најстрожије је забрањено провлачење испод кола. Детаљније одредбе о чувању личне сигурности радника и других саобраћајних службеника, наведене су у засебним прописима, из којих ће десетар поучавати раднике, уколико се то на раднике односи.

Члан 12

Пријем радника у службу, престанак службе, радно време, казна радника итд.

Које су основне одредбе за пријем радника у службу, ко врши пријем радника, шта све треба радник да поднесе ради пријема у службу, кретање радника у служби, престанак службе радника, радно време, жалбе и казне радника и све остале одредбе које се на раднике односе, налазе се у „Правилнику о радницима државних саобраћајних установа“. Све одредбе овога Правилника, уколико се односе и на раднике у дружинама, десетар мора да зна.

II ОТСЕК

НАДЗОР ПРУГЕ

Члан 13

Слободан простор ширине пруге

Десетар је дужан, да строго води рачуна о одржавању слободног простора ширине пруге, а нарочито, треба да води рачуна, да радници, за време свакодневног рада, не учине неку грешку противу овога прописа. Детаљне одредбе о овоме, прописане су у Правилнику за чуваре пруге, њих десетар мора добро да зна и да се према њима управља.

Члан 14

Однос десетара према суседним власницима земљишта. Пожарни реон и спречавање пожара. Приступ на пругу. Паша стоке у близини пруге. Недопуштене радње на прузи и железничкој имовини. Нађени предмети на прузи

Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, десетар мора да зна и да у свему по овим одредбама и сам поступи, уколико му то редовна дужност допушта.

Члан 15

Надзор над прелазима у равни колосека и руковање браницима. Чување телеграфских, телефонских и осталих сигналних водова

1 — Све што је о овоме наведено у Правилнику за чуваре пруге, десетар мора да зна, и да по овим одредбама и сам поступи, уколико му то редовна дужност допушта.

2 — Десетар је дужан, нарочито да обрати пажњу,

да су путни прелази преко пруге у равни колосека чисти, и да се између коловозних шина и шина вођица, на прелазима, не налази никакав предмет или набијен снег и лед. При проласку пругом, десетар мора да обрати пажњу и на оне путне прелазе преко пруге у равни колосека, за које постоје одређени чувари, па да и ове прелазе очисти, било да је одређени чувар за чишћење овога прелаза пренебрегао своју дужност, било да није имао потребног алата, да ово уради. Одређеног чувара путног прелаза преко пруге у равни колосека, ако није очистио прелаз, а оправдања за то нема, десетар ће доставити своје старешини.

Тако исто, ако одређени чувар за путни прелаз преко пруге у равни колосека, није на своје месту, када браник треба затворити или отворити, учиниће то, у свему према прописима, десетар, ако је присутан, и о томе ће известити свога старешину.

3 — У погледу послуживања браника и службе око сигнала, уколико је то нарочито додељено десетару, или коме члану његове породице, све оне одредбе, које су наведене за чланове породице у Правилнику за чувара пруге, важе и за десетара и чланове његове породице.

III ОТСЕК

ОБАВЕШТЕЊЕ О САОБРАЋАЈУ ВОЗОВА

Члан 16

Објављивање редовних и ванредних возова пружном особљу и објављивање о изостајању возова

1 — Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, треба да зна и десетар, и уколико се на њега односе, да поступи по овим одредбама.

2 — Десетар мора строго водити рачуна, да се пре поласка на рад, и пре почетка сваког рада на прузи, тачно обавести о кретању возова, па тек према доби- веном обавештењу о кретању возова, да крене на посао и да приступи раду. Код радова који имају везе са без- бедношћу саобраћаја возова, десетар мора најстрожије да води рачуна, да се тачно и сигурно обавести о кре- тању возова, и да благовремено предузме све потребне мере, за безбедност саобраћаја, па тек после тога, да отпочне рад.

IV OTCEK

НАДЗОР ПРИ САОБРАЋАЈУ ВОЗОВА

Члан 17

Сигнална средства

1 — Сваки десетар добија сва она сигнална сред- ства, која су прописана у Сигналном правилнику бр. 61, за чувара пруге, са том разликом, што му се ова сиг- нална средства дају у већем броју, ради изузетних ван- редних потреба на прузи. Када десетар са дружином и пружним колицима крене на рад, мора водити рачуна, да понесе и сва потребна сигнална средства за заштиту места рада или за заштиту пружних колица, за време кретања и рада по прузи. Према томе, поред осталих сигналних средстава, на радничким колицима, мора да има дању и по два сигнална котура и то, бела, зелено- бела и црвено-бела, а ноћу потребан број сигналних светиљака.

На двоколосечним и паралелним пругама, број свих сигналних средстава треба повећати према потреби и прописима Саобраћајног правилника.

2 — Поред онога што је напред наведено, десетар треба да има и једну звиждуку, а када, по ванредној

потреби, ноћу, крене на какав рад, треба да понесе и више комада буктиња.

3 — За употребу сигналних средстава и за давање сигнала, постоји „Сигнални правилник бр. 61“, који сваки десетар мора добро да зна, како би, у случају по- требе, по њему и поступио.

4 — Како се употребљавају праскалице, како треба чистити и одржавати сигнална средства, ко их замењује ако се покваре, како и кад треба осветљавати оне сиг- нале који се осветљују, од кога се добија потрошни ма- теријал (уље, петролеум) за осветљавање сигнала, — све је наведено у Правилнику за чуваре пруге, и то важи и за десетаре.

Члан 18

Руковање сталним сигналимa

Руковање сталним сигналимa, не спада у дужност десетара, нити му се, уопште, ова дужност може доде- лити.

Члан 19

Руковање апаратима електричног звона и употреба сиг- нала електричним звоном, од стране десетара

1 — Ако је на стражари десетара намештено елек- трично-сигнално звоно, онда је десетар дужан, у по- гледу руковања електричним звоном, и у погледу ње- гове употребе, да се у свему придржава одредаба, које су наведене у Правилнику за чуваре пруге, уколико у томе није заузет или спречен, неким важнијим послом, око вршења поверене му дужности.

2 — У стражарама десетара, неће се постављати апарати електрично-сигналног звона, који су снабде- вени „Регистrirним апаратом“, а ако случајно постоји „Регистrirни апарат“, десетар није дужан да чека на

сигнал 14 „Дотерати часовнике“ и да на траци од хартије забележи дан и месец датог сигнала.

3 — Десетар, ако на стражари има електрично звоно, неће уписивати у Стражарском дневнику (Телефонском дневнику) дате звучне сигнале електричним звоном о саобраћају возова, као ни пролазак возова поред стражаре. У Стражарском дневнику бележиће само она саопштења која прими, кад је у стражари, или која, по потреби, даје он или који други службеник, било телефоном, било сигналом електричног звона.

За свако овако примљено, или дато, саопштење или звучни сигнал, забележиће у Стражарском дневнику, месец, дан, час и минут, примљеног или датог саопштења или сигнала.

У овом Стражарском дневнику, десетар ће убележити и предају дужности (месец, дан, час и минут), са позивом на списак о предаји сигналних средстава, алата и материјала, који се списак има сачинити према члану 10 овога Правилника.

Образац за Стражарски дневник исти је као и за чуваре пруге.

4 — Ако је потребно, да се у стражари десетара уписује сваки дати сигнал и сваки пролазак воза, онда се ова дужност, може пренети на члана породице десетара, ако десетар има породицу и у породици лице, које испуњава наведене услове, прописане за овакве случајеве у Правилнику за чуваре пруге. У том случају имају се примењивати и све одредбе поменутог Правилника, уколико се ове односе на чланове породице.

Члан 20

Општи појам о саобраћају возова

Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, десетар мора да зна.

Члан 21

Поступак при саобраћају возова и посматрање воза при његову проласку

1 — Десетар, нарочито и на одређеном месту, не очекује долазак возова. Али када десетар, за време дужности, примети, да воз долази, треба да опомене раднике и друго особље који су у близини на прузи, да воз долази, и да се уклоне са колосека на довољну даљину. На паралелним или двоколосечним пругама, чим примети да се воз приближује, десетар ће наредити радницима и другим лицима, да се уклоне на довољном отстојању изван свих колосека.

Десетар је дужан, да пре наиласка воза, чим примети да се воз приближује, обрати пажњу и на предмете (алат, материјал и друго) који се налазе на колосеку, да се уклоне са колосека, водећи строго рачуна о слободном простору ширине пруге.

2 — Десетар очекује долазак, пролазак и одлазак воза, у ставу мирно, окренут лицем ка оси колосека, и с покретањем главе, да осматра долазак, пролазак и одлазак воза. Ако десетар даје сигнал возу, онда ће у свему поступити онако, како је то прописано у Правилнику за чуваре пруге.

Десетар треба и сам да је довољно удаљен од колосека, за време проласка воза, а ако даје сигнале, мора да стане са оне стране, на којој је страни машиновођа долазећег воза, али на таквом месту, да га возни службеници могу лако видети из даљине, као и сигнале које даје.

3 — За време посматрања воза при његову проласку, десетар ће поступити у свему онако, како је то прописано у Правилнику за чуваре пруге, што важи и за десетаре.

Члан 22

Употреба сигнала при саобраћају возова. Заустављање воза на отвореној прузи. Заштићавање заустављеног воза на отвореној прузи; продужење вожње. Поступак када воз не може да одржи прописано време вожње. Помоћне локомотиве и возови, начин и средство за тражење помоћи. Поступак ако воз, који је тражио помоћ, може наставити вожњу пре него што је стигла помоћна локомотива

Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, важе и за десетаре, који ово морају да знају, и у свему се морају управљати према овим одредбама.

V ОТСЕК

ВАНРЕДНИ ДОГАЂАЈИ

Члан 23

Опште одредбе. Удеси

1 — Шта се сматра ванредним догађајем на прузи и шта у таквом случају треба предузети, назначено је у Правилнику за чуваре пруге.

Чим десетар дозна о ванредном догађају на прузи, или ма о каквој сметњи у саобраћају, дужан је да поступи у свему онако, како је то за чуваре пруге прописано, у оваквим случајевима.

2 — У случају ма каквог ванредног догађаја на отвореној прузи или у станицама, чим десетар о овоме дозна, дужан је, без обзира на доба дана или ноћи, да одмах сакупи све дружинске раднике, и да са њима најхитније оде на место ванредног догађаја.

Пре поласка, ако је могућно, десетар ће се извести о размерама ванредног догађаја, као и о квару на

прузи, па ће, поред потребних сигналних средстава, понети у довољној количини и потребан алат и материјал за оправку пруге.

3 — По доласку на место ванредног догађаја, ако то већ није урађено, десетар ће, у договору са присутним возним службеницима, настати, да се, по свима прописима, прво заштити оштећено место и воз, ако је воз на отвореној прузи. Затим ће, са радницима, помоћи око спасавања и преноса повређених лица, ако их има, и указаће им, уколико може, прву помоћ, док лекар не дође или док повређене не пренесу до лекара или до болнице.

У овоме ће, док не дођу старешине десетара, десетар поступати по наређењу шефа станице или саобраћајног чиновника, ако су на месту удеса, или по наређењу возовође, ако старијих нема.

Ако се на прузи десила несрећа са возом и ако се то захтева, десетар ће одредити раднике за чување, да се из неоштећених или оштећених вагона, не краду роба и други предмети, као и да, нико, не разноси поломљене делове са пруге и са возног парка.

4 — На оправци покварене пруге, и на дизању исклизнуле или изврнуте локомотиве, или исклизнулих или изврнутих кола, као и на скупљању, услед удеса, растурених делова са пруге или возног парка, десетар не сме ништа предузимати, до доласка стручне комисије. Напротив, десетар ће настати, да се стање на прузи (колосеку) и на возном парку, ни у чему не измени, до доласка комисије. Тек када комисија дође и заврши свој посао, наредиће, и десетар ће настати, да се што пре помогне у раскрчавању удеса и оправци колосека. У томе ће раду, десетар водити рачуна, да радови на оправци пруге иду упоредо са другим радовима тј. да раскрчавање и дизање возила са пруге, када буде завршено, не чека на оправку колосека, због чега би цео саобраћај на томе делу морао чекати.

Ако је за темељну оправку колосека потребно више времена, због чега би саобраћај на томе делу пруге био

у дугом прекиду, десетар ће настати, да колосек у најпотребнијој мери и привремено оправи, за сигуран пролаз возова лаганом вођњом, па када возови прођу, остаће и даље на истом раду, све дотле, док колосек потпуно не оправи, за сигуран саобраћај по њему.

5 — Свима овим радовима, дужан је да присуствује и надзорник пруге, а и шеф секције ако је ванредан догађај замашнији и ако ће прекид дуже трајати. По приспећу на место ванредног догађаја, надзорник пруге, односно шеф секције, руководиће, углавном, радовима око оправке покварене пруге.

6 — Утрошену радну снагу и материјал, око ванредног догађаја, десетар је дужан да води посебно, и да посебно пријави надзорнику пруге, са назначењем, колико је радне снаге и шта је од материјала утрошено, приликом оправке пруге и осталих радова, због ванредног догађаја.

Десетар ће назначити у своме извештају, и шта је све добијено од оштећеног или уклоњеног материјала са колосека (пруге).

Члан 24

Поступак за време олује, јаче кише, провале облака, поплаве, одроњавања земље или стена, земљотреса итд.

1 — Приликом олује, јаке кише, провале облака, поплаве, одроњавања земље или стена, земљотреса итд. треба десетар нарочиту пажњу да обрати на све те појаве, јер ове непогоде могу лако да покваре пругу толико, да то буде опасно по саобраћај возова. У таквим случајевима десетар мора, и ноћу, да буде на прузи и да пази, да се што на прузи није десило. Чим дозна или се сам уверио, да се нешто од овога десило, десетар мора настати да се опасност што пре отклони.

У случајевима, када су овакве непогоде, може десетар, дању и ноћу, да одреди дежурне раднике, који ће

мотрити нарочито на она места, која су изложена квару. А за време оваквих непогода, може десетар, ноћу, одредити дежурне раднике, који ће бити у приправности, да одмах притекну у помоћ, када то затреба, док се сви радници не сакупе. Ове помоћне дежурне раднике, треба увек снабдети потребним алатом, са обзиром на природу непогоде.

У случају када временске непогоде покваре пругу у већој размери, да десетар не може брзо да оправи покварени део пруге са својом дружином, тражиће десетар помоћ и од околних десетара. У крајњем случају, може се за помоћ обратити и војним или цивилним властима, али о томе треба да се споразуме са старешинама.

2 — Ако се опасност не може брзо отклонити, те возови не могу саобраћати, онда десетар, ако то чувар пруге није већ учинио, мора одмах да намести, на прописаном отстојању, сигнале 18 „Стој“ и праскалице, са обе стране поквареног места на прузи, а затим да оде брзо у најближу стражару и да да сигнал 9 „Зауставити све возове“. После тога, треба о догађају, да најбрже извести суседну станицу и старешину. О овоме ће десетар извести и чувара пруге, на томе делу.

3 — Када су поплаве или када лед крене, десетар мора најпажљивије да прегледа мостове, пропусти и обална осигурања, да нису стубови моста или јармови провизорног моста као и обална осигурања, оздо подлокани, или, уопште, повређени или да предмети нанесени водом, не затворе отворе моста или пропуска.

4 — Ако десетар при прегледу нађе на мосту, пропусту или обалном осигурању неку повреду, па сам не зна, да ли могу возови без опасности да пролазе, треба одмах, са обе стране, на прописаном отстојању, да постави сигнал „Стој“ и праскалице, и дотле неће пуштати возове, док мост или пропуст не прегледа инжењер секције или надзорник пруге.

Члан 25

Поступак за време падања снега и вејавице. Лед на шинама

1 — Чија је дужност уклањања саобраћајних препрека, због снега и снежних вејавица, као и шта спада у дужност станице и ложионице, за време падања снега и снежних вејавица, наведено је у Правилнику за чуваре пруге. Све ове одредбе мора да зна десетар и да се према њима управља.

У истом су Правилнику наведене и дужности чувара пруге за време падања снега и снежних вејавица, што важи и за десетара.

2 — Када су снежне вејавице и када чувар не може да стигне, да очисти снег по прузи и прелазима, са пода мостова и са провизорних и дрвених мостова, као и са телеграфско-телефонског и сигналног вода, десетар је дужан, да одреди чувару пруге, у помоћ, нарочито ноћу, дружинске раднике, или, ако треба, да и са целом дружином најенергичније настане, да се снег чисти, како услед великог снега, не би био спречен или угрожен саобраћај возова, и да не би било кидање телеграфских, телефонских и сигналних постројења.

На оним местима пруге, која су нарочито изложена јачем завејавању, надзорник пруге ће, још у почетку падања снега, одредити потребан број радника са десетарем пруге, да снежне сметње још у почетку спрече.

Док снег не очисти са угрожених места на прузи, десетар је дужан, да са радницима марљиво чисти снег, без обзира на доба дана или ноћи.

Са чишћењем снега по прузи, треба чувара пруге што мање, и у крајњем случају, оптеретити.

3 — Према „Прописима о мерама опрезности у служби вуче, за време мраза и снега,“ локомотиве без снежних плугова могу вући возове (смеју саобраћати), док слој снега на прузи није дебљи од 10 см над горњом ивицом шине. А локомотиве са снежним плуговима

могу вући возове, без слања снежног гртала пред возом, док слој снега на прузи није дебљи од 25 см (на узаном колосеку 20 см), над горњом ивицом шине.

Код већих висина снега, изнад горње ивице шине од напред наведеног, за локомотиве са снежним плугом или кад локомотива нема снежног плуга, мора се пруга очистити од снега ручно или снежним грталом.

Ручно чишћење снега са пруге, предузимаће се увек, кад се то не може, из буди каквих разлога, да уради са снежним грталом, или, ако је у изгледу, да се снег са пруге може, ручно, очистити пре, но што ће доћи снежно гртало.

А када снег са пруге треба очистити снежним грталом, и како се употребљава снежно гртало, зато постоји нарочити пропис — упутство.

4 — На оним пругама, где снежне сметње настају лако и брзо, треба вожње снежним грталом увести одмах, чим снег почне падати у јачој мери и док није прешао висину од 20 см изнад горње ивице шине. Ради тога секција за одржавање пруге, и надзорници пруге, поучаваће десетаре и чуваре пруге, код које ће висине снега и у случају каквог времена, дати извештај најближој станици, о потреби снежног гртала.

5 — Кад снег толико завеје пругу, да возови, без снежног гртала, не могу саобраћати, мора десетар о томе да извести суседне станице.

Веће снежне препреке, које су опасне за саобраћај возова, треба заштитити сигналом „Стој“ са праскалицама, на прописаном отстојању, са обе стране препреке.

6 — На двоколосечним или паралелним пругама, треба, прво, очистити снег са онога колосека, којим ће пре воз проћи. Али, ако је на двоколосечним пругама навејао велики снег, онда треба, прво, очистити онај колосек, на коме има мање снега, да би се тим колосеком, могао саобраћај што пре пустити у оба правца.

О овоме се, пре почетка чишћења снега, треба споразумети са најближом станицом.

7 — Ако се по глави шине, местимично, нахватао лед, десетар са радницима дужан је, да гвозденим стругаљкама или гвозденим лопатама, оструже лед са главе шине, а затим да по глави шине, поспе сув песак.

Ово стругање леда са главе шине и посипање песком, нарочито треба вршити на оним деловима пруге, где су велики нагиби (успони, падови) и оштре кривине.

Члан 26

Поступак кад возила одбегну, или кад се од воза, за време вожње, откину

Све одредбе о овоме, наведене у Правилнику за чуваре пруге, важе и за десетара, који мора да их зна, и да се према тим одредбама у свему управља.

Члан 27

Опште мере за безбедност саобраћаја

1 — Оправке колосека, услед којих би саобраћај био спречен, и, ако не прети опасност, могу се предузимати само тада, ако има довољно слободна времена и ако се са сигурношћу може колосек оправити за безбедан саобраћај, пре поласка воза из суседне станице.

Зато десетар, пре почетка рада, који би спречио или довео у питање безбедан саобраћај, мора да се тачно извести о саобраћају возова.

Место рада, било да воз очекује или не, десетар мора, пре почетка рада, да заштити или сигналом 18 „Стој“ са праскалицама или сигналом 17 „Лагано“, према томе, како је потребно.

2 — Обавештење о кретању возова, које је убележено у Бележној књизи чувара пруге, мора чувар пруге показати увек десетару, при проласку поред десетара,

а десетар ће, у истој књизи, потписом потврдити пријем знању. Том ће приликом десетар за себе прибележити све возове и податке, који су у обавештењу означени, као и друга саопштења ако их има. Тако исто, том ће приликом, десетар сравнити часовник, према часовнику чувара пруге.

3 — Ако је неко место тако покварено, да га воз може прећи само врло лагано и са највећом пажњом, онда десетар мора воз зауставити, постављањем прописаних сигнала „Стој“ (са праскалицама ако нарочито лице није крај сигнала) и када воз стане, десетар ће извести возне службенике, да воз може прећи покварено место, само врло лагано и са највећом пажњом.

4 — О постављању сигнала „Лагано“ или сигнала „Стој“, десетар мора увек да извести чувара пруге, на чијем се делу пруге сигнал поставља.

5 — Пред наилазак воза, поред онога што је напред речено, о личној безбедности и о безбедности радника, десетар мора да настане, да се очисти шљунак и друго, ако шта има по глави шине, а да се алат и други предмети уклоне са пруге, према прописима о слободном простору ширине пруге.

О овоме се десетар мора да стара, како при прекиду рада, тако и при завршетку рада.

6 — О свима оним радовима, због којих се мора да заштити место рада сигналама „Стој“ или сигналама „Лагано“, мора десетар, одмах, да извести и суседне станице. А о радовима на колосеку у станицама, или у домашају маневре, као и у кругу ложионице или радионице, услед којих би радова возни колосек, ма и за кратко време, постао невозним, мора десетар претходно извести шефа дотичне јединице, и тек по његовом допуштењу, приступиће извршењу радова.

У свему осталом, десетар ће поступити по одредбама о предвиђеном затварању колосека, које су наведене у Правилнику за чуваре пруге.

VI ОТСЕК

ВОЖЊА РАДНИЧКИХ КОЛИЦА И ДРЕЗИНА

Члан 28

Циљ вожње радничких колица, водство и пратња, услови за вожњу, опрема, саобраћај по прузи и када су натоварена експлозивом или муницијом, и осигурање радничких колица

Све одредбе о овоме, наведене су у Правилнику за чуваре пруге, и важе у свему и за десетара, који ове одредбе мора добро да зна, и да се, у свему, по њима управља.

Члан 29

Вожња ручних дрезина и других сличних возила. Одредбе о употреби и руковању моторних дрезина и пружних аутомобила. Лаке и тешке моторне дрезине, и лаки и тешки пружни аутомобили

Све одредбе о овоме, наведене су у Правилнику за чуваре пруге, и важе у свему и за десетара, који ове одредбе мора добро да зна, и да се, у свему, по њима управља.

VII ОТСЕК

САОБРАЋАЈ НА ДВОКОЛОСЕЧНИМ ПРУГАМА

Члан 30

Опште одредбе. Предвиђена и непредвиђена вожња по неправилном колосеку

Све одредбе о овоме наведене су у Правилнику за чуваре пруге, и важе у свему и за десетара, који ове

одредбе мора добро да зна, и да се, у свему, по њима управља.

VIII ОТСЕК

ЗАТВАРАЊЕ КОЛОСЕКА

Члан 31

Појам затварања колосека. Предвиђено и непредвиђено затварање колосека. Мере безбедности за време док је колосек затворен

Све одредбе о овоме, наведене су у Правилнику за чуваре пруге, и важе у свему и за десетара, који ове одредбе мора добро да зна и да се, у свему, по њима управља.

IX ОТСЕК

ОДРЖАВАЊЕ ПРУГЕ

Члан 32

Општи преглед стања пруге

1 — Овим Правилником прописане су дужности, које десетар мора да извршује, као и дани, у које десетар треба да прегледа и премери свој део пруге.

Слабије и опасније делове пруге, десетар мора, према потреби, да прегледа и чешће.

2 — Све редовне радове око одржавања пруге, радиће десетар по упутствима и наређењима надзорника пруге. Само у хитним и ванредним случајевима, од којих зависи безбедан саобраћај по прузи, десетар ће предузети рад, одмах, по прописима овога Правилника,

и без наређења, али ће о томе накнадно известити надзорника пруге, који ће наредити шта треба даље урадити.

3 — Ако нађене, веће или сложене, недостатке на прузи, десетар не може да оправи са својим радницима, известити о томе, најбрже, надзорника пруге или шефа секције. А ако нађени недостатак доводи у опасност безбедан саобраћај, онда ће, пре свега, заштитити опасно место, по одредбама овога Правилника и известити околне станице, па ће, тек онда, приступити оправци или извештавати старешине.

Члан 33

Одржавање доњег строја

1 — Код доњег строја пруге, треба нарочито pazити, да горња површина доњег строја, банкети и јаркови за одвод воде, остану у свом нормалном и правилном облику, као и да косине (стране усека, засека и насипа) нису поремећене, и да не показују испупчења или пукотине, услед чега би могло доћи до изненадног клизања усека или насипа.

Одводне јаркове и пропусте треба, марљиво, чистити, да се не заспу наносом или не загуше дрвећем, нарочито после великих киша и отапања снега. Корита речна, у близини моста, треба, марљиво, чистити од дрвећа, да не сметају правилном отицању воде.

2 — Пажљиво и чешће, десетар треба да осматра сва она места на прузи, на којима би се могло десити одроњавање земље или камена, или се као таква показују. Ако што сумњиво примети, што сам са радницима може отклонити, учиниће то одмах, а ако што сумњиво примети, о чему не може да донесе свој сигуран суд, или не може са својим радницима да отклони, десетар ће то одмах јавити старешини.

3 — На дрвеним или провизорним мостовима, десетар треба увек добро да притеже завртњеве и пија-

вице (кланфе). Ако примети да су се неке греде помакле са свога места, пресавиле или напрсле, оправиће то одмах са својим радницима, а ако не може, дужан је о томе, одмах, да извести своје старешине.

Ако се на гвозденим мостовима поједини делови савили, попустили, прсли, или изломили, десетар треба одмах о томе да јави својим старешинама, ако то са радницима не може сам да оправи.

На наслоне и под моста десетар треба, такође, добро да пази. Варницу или жар, који су пали на дрвени мост, дрвени провизориум или дрвени под ма кога моста, треба одмах уклонити или угасити, а попадалу шљаку на конструкције моста, треба очистити.

4 — Зими, треба десетар брижљиво да чисти снег са прелаза у равни колосека, као и са пода и дрвених греда на мосту, а, са свода тунела и са крила портала, треба лед и снег обити и уклонити.

5 — Велику пажњу треба десетар да обрати на бранике, опомене, падоказе, километарско и хектометарско коље, гранично камење, као и на све остале знаке дуж пруге. Њих треба десетар да одржава у добром стању, уколико то може, а сваки квар који не може да оправи са радницима, да достави своје старешини.

6 — Код баника на прелазима, нарочито код оних на потег, треба пазити, да се лако и добро затварају, а ако се откинула жица или ланац, треба то, одмах, везати. Док се механизам за баник на потег оправља, онај ко рукује баником треба, по могућству, да га руком затвара.

7 — Десетар мора да надгледа и чува оно дрвеће, воћке и шибље, који су на железничком земљишту. Оно дрвеће, чије би гране улазиле или сметале у слободном простору ширине пруге, или сметају прегледности постојећих сигнала на прузи, треба десетар, са радницима, да креше, ако то не стигне да уради чувар пруге.

8 — Код водова за струју високог напона, који прелазе преко пруге, или се налазе у близини телеграфских и сигналних водова, десетар треба да пази, да жице водова за струју високог напона нису прекинуте, или изолатори поломљени, те да, услед тога, не би дошло до додира са струјом високог напона.

Строго је забрањено додиривање жица вода за струју високог напона, као и оних жица телеграфских, телефонских и сигналних водова, и других металних предмета, који су у додиру са жицама вода за струју високог напона, пошто је то опасно по живот.

Сваки квар у овоме има десетар, одмах, да пријави најближој станици, која ће о томе да обавести надзорнике телеграфа и пруге.

Члан 34

Одржавање горњег строја

1 — Десетар је дужан, да једанпут недељно измери ширину колосека, бар на половини своје деонице, и да нађене недостатке у овоме, са својим радницима, одмах, оправи. Резултат нађеног мерења, мора десетар да упише у нарочито за то одређену књигу (Види Прилог II).

Ово мерење колосека, треба вршити, у кривинама, на сваком саставку шина и на средини између саставака, а у правцу колосека, ово мерење, може се вршити и на већем растојању. По потреби, ово мерење може бити и чешће — на мањим отстојањима.

2 — Прописана ширина нормалног колосека, у правцима, износи 1435 милиметара, а узани колосеци у државној експлоатацији, имају ширину 760 или 600 милиметара. Ширина колосека у кривинама већа је, а колико је проширење за коју кривину прописано, добиће десетар податке од свога надзорника пруге, уз списак кривина десетарске деонице. Како се то проширење срачунава према полупречнику кривине, и како се изводи на те-

рену, означено је у „Правилнику о горњем строју“, и то десетар мора да зна.

3 — Десетар је дужан, да једанпут недељно, бар на половини своје деонице, премери и надвишење спољне шине у колосеку, које се даје у кривинама, и да нађене недостатке, са својим радницима, одмах оправи.

Ово мерење колосека, треба вршити у прелазној кривини, од почетка ове, на сваких 5 м растојања, док се не дође до пуног (потребног) надвишења, које се мора мерити на саставима шина и на средини сваке шине, а по потреби и чешће.

Колико треба да је надвишење у којој кривини, добиће десетар податке од свога надзорника пруге. Како се то надвишење срачунава, према полупречнику кривине и према највећој брзини воза, на томе делу пруге, означено је у „Правилнику о горњем строју“, и то десетар мора да зна.

4 — Шине у колосеку треба да леже у правој линији и да су кривине правилне. Састави шина морају бити добро спојени везицама.

На саставима не смеју бити велики отвори (фуге), а на унутрашњој страни састава, не сме да буду никаква искакања или углови једне шине, ван правца друге. Колики треба да буду отвори на саставима, са обзиром на дужину шине, и на температуру, наведено је у „Правилнику о горњем строју“, и то десетар мора да зна.

Спљоштене шине, ако се њима сужава правилна ширина колосека, треба пријавити надзорнику пруге, који ће одредити да се исте замене, или, у крајњем случају, ако није велики број ових шина, да се спљоштеност оних шина, које сужавају правилну ширину колосека, отстрани секачем или турпијом.

Ако се у прузи примете рђаве шине, по којима је саобраћај опасан, и ако је већи број таквих шина, треба о томе одмах известити надзорника пруге. А ако је примећено само неколико комада рђавих шина, настаће де-

сетар да их са радницима, у слободном времену, између возова, што пре замени, са добрим шинама, којих има у резерви.

Преломљене шине, морају се, без одлагања, најбрже изменити, а, док се не замене, по њима воз може ићи само лаганом вожњом и то само тада, ако је прелом привремено, претходно, осигуран за лагану вожњу преко њега. Зато ће десетар, кад дозна за прслу шину или је сам нађе, прво, да заштити место прелома шине са обе стране, на прописаној даљини, сигналом 18 „Стој“ и са праскалицама, па, затим, ако не може да измени шину благовремено, настаће са радницима, да, провизорно, оспособи ово место за лагану вожњу, а по проласку воза, настаће, да се шина замени.

За провизорно осигурање прсле шине, да воз може проћи лаганом вожњом, мора десетар испод прелома шине, поставити цео праг или једно веће парче прага, као подлога. Ову подлогу треба подбити и шину за ову подлогу укуцати са 4 ексера, и то са сваке стране шине по два ексера, са обе стране прелома.

5 — Прагови на прузи и на мостовима, треба да су правилно распоређени. На мосту треба да су прагови добро причвршћени, а они у прузи да су добро подбијени. У већој мери труле, нагореле и прсле прагове, треба одмах заменити.

6 — Застор испод и око прагова треба пажљиво прегледати, нарочито после јаких киша.

7 — Везице морају да су добро приљубљене уз шину, а завртњи на њима, да су добро утегнути. Везице не смеју сртчати, на унутрашњој страни шине, да их венац од точка не закачи.

8 — Подложне плочице морају да леже чврсто на прагу и не смеју се клатити. Завртњи на плочицама (за причвршћивање), морају бити добро затегнути.

9 — Ексери мора да су исправни, добро укуцани, и да добро држе. Ако су тирфони уместо ексера, треба

да су исправни, добро и чврсто завијени, да добро држе, и да чврсто належу на шину.

10 — Скретнице треба да су у добром стању и да правилно леже. Нарочиту пажњу треба обратити на то, да су прагови испод скретнице добро подбијени, да језичци скретнице правилно и равномерно належу на свима јастучићима испод језичака, и да су језичци лако покретљиви, као и да се језичак скретнице, добро приљубљује уз одговарајућу шину. На корене језичака треба такође обратити нарочиту пажњу, да се језичци у корену не крећу при проласку воза, јер кретање језичака у корену, може изазвати водоравно или усправно кретање целог језичка, услед чега се језичак, који се приљубљује, може мало отворити, што може довести до удеса.

Окрзане језичке, који су опасни по саобраћај возова, треба одмах заменити новим.

Фењер скретнице, треба да је довољно удаљен од скретнице тј. ван слободног простора ширине пруге, и да је добро учвршћен, као и да тачно одговара (показује) положају скретнице.

11 — Ако су неки делови пруге упали (утонули), или су се издигли услед мраза, десетар ће настати, са радницима, да се то издигне, односно спусти. Како ће ове радове постепено изводити, означено је у Правилнику о горњем строју.

12 — Банкете поред застора на прузи, ако су високи, да сметају правилном отицању воде из застора, треба десетар, са радницима, да скресава. А на местима где је шљунчани застор утонуо у труп насипа (доњи строј), и тиме образовао удубљење у самом насипу, где се скупља вода, треба десетар да настане, да се направе мали одводни покривени канали (шлицеви).

13 — Десетар је дужан, да са дружином, брижљиво чупа и чисти цбуње и крупан коров, који расте по застору и по банкету пруге. Траву која расте по застору

и по банкету пруге, чистиће десетар са радницима, у оној мери и онако, како се од Обласне дирекције нареди.

Члан 35

Поступак при извршењу радова

1 — Поред већ наведеног у овоме Правилнику, како ће десетар поступити у извесном случају и при радовима, десетар ће, за све веће радове, који се не могу потпуно извршити између возова, тако, да воз може проћи без опасности, о сваком таквом раду, прво, извести претпостављене старешине, па тек када они нареду, десетар ће, са радницима, приступити послу, према дабавеном упутству.

2 — О добивеном алату, десетар мора водити рачуна, да га радници што боље чувају, да га не кваре и да га за што друго не употребљавају.

Десетар ће настати, да радници, после свршеног посла, алат однесу до стражаре десетара или до које ближе стражаре, и да га оставе на сигурном месту. Ујутру, када радници донесу алат, десетар ће прегледати, да ли је алат сав, и у исправном стању, донесен на рад, као и да ли је донесен сав онај алат, који је потребан за рад.

3 — Нове прагове, за редовну измену по прузи, и други материјал, разнеће десетар са радницима само у оној количини, колико је потребно за рад тога дана. А сви избачени прагови из колосека, у току дана, морају се после свршеног рада однети код неке стражаре или у станицу, где се имају брижљиво сложити, да не сметају собраћају и раду, и да су на таквом месту, да се не могу упалити од варница из локомотиве. Ако је потребно, преко оваквих витлова старих прагова, треба ставити слој земље или гаражи, да се боље осигурају од варница из локомотива.

Од избачених прагова из колосека, треба пробрати и издвојити оне, који се могу употребити за ограде, гранично коље и томе слично, од оних који се могу употребити само за гориво.

Члан 36

Надзор над радницима и пословима

1 — Десетар је дужан да пази, да радници марљиво раде за сво време, и да их упућује, да посао врше добро и корисно, да не расипају материјал и да пажљиво рукују алатом, како је то напред већ поменуто.

Раднике код ванредних догађаја, и који не раде за надницу, бележиће десетар посебно, ако се друкчије не нареди.

Радника који се удаљио са рада, када је већ записан у књизи запослених радника, као и раднике, који не раде добро и марљиво, десетар мора да пријави надзорнику пруге.

2 — За уписивање радника који раде под надзором десетара, десетар добија „Књигу запослених радника“ (карнет) (Види Прилог III), коју ће водити посебно за непарне, а посебно за парне месеце у години. У ову књигу, у за то одређеној рубрици, десетар ће означити редне бројеве запослених радника, а у следећим рубрикама, означити име и презиме сваког запосленог радника и њихово звање.

У рубрици: „Дани у месецу“, која је подељена на 31 дан, уписиваће десетар, по означеним датумима, кад је који радник радио или није радио и то на следећи начин:

а) при свакодневној прозивци радника, ујутру, пре почетка посла, записаће десетар, у рубрици одговарајућег датума, за сваког присутног радника, по једну водоравну (хоризонталну) црту. А при прозивци радника после подне, записаће десетар, у истој ру-

брици, за сваког присутног радника, по једну усправну (вертикалну) црту, и то преко водоравне црте, ако је радник радио пре подне. Према томе, радник који је радио и пре и после подне, одређеног дана, имаће у одговарајућој рубрици за тај датум + (крст);

б) за радника који је уписан у књизи, али када извесног дана није присутан — кад не ради, — ставиће се, у одговарајућем датуму, знак 0 (нула).

У претпоследњој рубрици, на крају месеца, ставиће се, за сваког радника, укупан број (свега) присутних дана на раду у томе месецу тј. од 25 прошлог до закључно, 24 текућег месеца. А у последњој рубрици, за сваког радника, означаће се и његова утврђена дневна зарада (надница).

Како је, Правилником о радницима државних саобраћајних установа прописано, да се зарада радника обрачунава од 25 прошлог до 24 текућег месеца, закључно, то у водоравној рубрици „Месец“ која је при врху сваке стране, треба ставити оба месеца на која се ова месечна зарада односи, али тако, да се онај месец од 25 до краја, као споредни, стави у загради, а онај месец од 1 до 24, закључно, као главни, означи без заграде. Према овоме главном месецу, рачунаће се „Књига запослених радника“, да ли је за непарне или за парне месеце.

3 — Пошто се, 24-ог у месецу, заврши уписивање радника у „Књизи запослених радника“ за један месец рада, и пошто десетар, у одговарајућим рубрикама, попуни укупан број присутних дана и дневно плаћање за сваког радника, десетар ће, одмах, испод тога, својим потписом потврдити тачност података и још 25-ог у месецу доставиће књигу секцији, која ће је прегледати, сравнити податке са другим добивеним подацима за раднике, и пошто је овери шеф секције или његов заменик, вратиће је десетару.

За време док се „Књига запослених радника“, за не-

парне месеце, налази у секцији, десетар ће запослене раднике водити у „Књигу запослених радника“ за парне месеце, и обратно.

Х ОТСЕК

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

Члан 37

Полагање испита предрадника за десетара

Како код неких дирекција, не постоје десетари са квалификацијама које се траже овим Правилником, али, место десетара постоје предрадници, који су изабрани од најбољих међу радницима, и који су, код секција, положили испит да су употребљиви за предраднике, потребно је, да ови предрадници положе прописане испите за десетаре, јер само тако и могу преузети дужност десетара, која је пуна одговорности.

Ради тога ће дирекције саопштити досадањим предрадницима, да у року, најдаље, од једне године дана, рачунајући од дана ступања на снагу овога правилника, имају да положе све оне испите, који су прописани за десетаре, уколико ове испите нису раније положили, и ако према постојећим одредбама имају квалификације, за полагање испита за десетара.

Завршна одредба

Овај Правилник ступа на снагу од 1 марта 1934 године.

(Г. д. бр. 49791/33)

Прилози

Југословенске државне железнице

Дирекција	Десетарска деоница бр.
Секција за одрж. пруге	Чуварска деоница бр.
	Стражара бр.

Књига
инвентарских предмета и материјала

У овој се књизи воде посебно инвентарски предмети а посебно материјал, или ће се водити у посебној књизи инвентар, а у посебној материјал.

(Величина 12x19 см)

Обр. Г-3

[illegible]

Југословенске државне железнице

Дирекција

Срез надзорнички

Секција

Дружина десетарска

Књига

за мерење колосека

ОД КМ ДО КМ

Мерење вршио,

(Величина 12x19 см)

Примедба: Надворник пруге — десетар пруге — дужан је, да нађене податке, мерењем, одмах упише оловком.

[illegible]

ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ДРЖАВНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Књига запослених радника

у _____ десетарској дружини _____ надворничког среза _____ секције _____
_____ дирекције. — За месеце _____ 193_____ год.

Десетар

Бројеве: дружине, срева, секције и месеца, означити цифрама

Обр. Г-9 (Величина 23 x 31 см)

Mecey () 193

[illegible]